Postbus 589 – 2220 AN Katwijk

Aan de gemeenteraad

Contactpersoon:
[redacted]

Afdeling:
Beleid Sociale Leefomgeving

Te bereiken op:
[redacted]

Ons kenmerk:
Z3410800D3420415

Bijlage(n):

Verzenddatum: **7 mei 2024**

Uw kenmerk:
Onderwerp: Raadsinformatiebrief ontwikkelingen GR KDB

Katwijk, 7 mei 2024

Geachte leden van de raad,

Sinds 2017 heeft de gemeente Katwijk de collegebevoegdheid voor de arbeidstoeleiding in het kader van de Participatiewet aan de GR KDB overgedragen. Daarmee heeft de gemeente een groter financieel en bestuurlijk belang gekregen bij deze verbonden partij en is het belang van het sturen op deze partij belangrijker geworden. We zijn van mening dat mensen in een werksituatie hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen en daarmee zorgen we ervoor dat mensen actief mee kunnen doen in de maatschappij. Daarom zetten we ons ervoor in dat de competenties van mensen centraal worden gesteld voor het vinden van een passende en zo regulier mogelijke werkplek, maar als mensen (tijdelijk) een beschermde plek nodig hebben wordt deze geboden. Via de GR KDB hebben we dit bij de uitvoeringsorganisatie Provalu neergelegd.

Vanuit de gemeente wordt al geruime tijd ingezet op een fundamenteel verandertraject om van Provalu een toekomstbestendig ontwikkelbedrijf te maken. Dit heeft geleid tot het rapport Sturing en samenwerking. In navolging van dit rapport is eind 2023 een meerjarenvisie Provalu opgeleverd. De raad heeft hier op 1 februari 2024 een zienswijze op vastgesteld.

Ook de raad heeft de afgelopen periode op verschillende manieren ingezet op het versterken van haar kaderstellende en controlerende taak. In de zienswijze bij de ontwerpbegroting 2023 en de herziene begroting 2022 roept de raad Provalu al op om de informatievoorziening te verbeteren en de prestatie-indicatoren verder uit te werken. Na het rapport over re-integratie van de rekenkamercommissie heeft de raad in 2023 de startnotitie re-integratie met daarin de beleidsuitgangspunten besproken en meegegeven als inbreng voor het beleidskader re-integratie dat binnenkort aan de raad wordt voorgelegd en handvatten biedt voor onze opdrachtgevende rol richting Provalu.

Op alle opdrachten zijn, tenzij anders overeengekomen, de algemene inkoopvoorwaarden leveringen en diensten gemeente Katwijk 2017 van toepassing. Deze zijn te raadplegen op www.katwijk.nl en www.overheid.nl

Op dit moment zou de raad kennis moeten kunnen nemen van de concrete vertaling van de meerjarenvisie in een vastgesteld implementatieplan. En zouden de vertaling van dit implementatieplan in prestatie-indicatoren en de bijbehorende financiële kaders in de herziene begroting 2024 en ontwerpbegroting 2025 ter zienswijze voorgelegd moeten worden aan de raad. Het implementatieplan is tot op heden niet bestuurlijk vastgesteld en mede daarom niet gedeeld met de raad. Het concept implementatieplan heeft geleid tot bestuurlijke discussie. De komende periode wordt dit gesprek gecontinueerd om te onderzoeken of er een door alle gemeenten gedragen implementatieplan opgeleverd kan worden en de bijbehorende financiële kaders.

Tegelijk echter is de inhoud van het concept implementatieplan, inclusief uitgaven en investeringen, al wel vertaald in zowel een herziene begroting 2024 als een ontwerpbegroting 2025; welke al wel voor zienswijze aan de raden zijn verzonden. Wij constateren dat het concept implementatieplan op dit moment niet leidt tot het toekomstbestendige ontwikkelbedrijf zoals u dat heeft verwoord in uw zienswijze bij de meerjarenvisie; met meer externe gerichtheid van de organisatie, meer innovatie en een gerichtheid op duurzame arbeid bij reguliere werkgevers. Onze inzet is om met de collega gemeenten in deze GR te komen tot een gedragen implementatieplan en bijbehorende financiële kaders. Met deze brief informeren we u graag over dit proces en onze inhoudelijke beoordeling bij het concept implementatieplan.

Proces

Het besluitvormingsproces rond de begrotingen en het implementatieplan is naar onze mening niet zorgvuldig genoeg uitgevoerd. Er lag een ambitieuze planning waarbij de projectleider had aangegeven dat in Q1 2024 het implementatieplan zou worden opgeleverd, zodat de doorvertaling daarvan in de herziene begroting 2024 en de ontwerpbegroting 2025 meegenomen kon worden.

Toen het implementatieplan begin maart 2024 niet volledig beschikbaar was en de inhoud ook naar onze opvatting niet op ambtelijk en bestuurlijk niveau adequaat was besproken, is ambtelijk contact met de andere gemeenten gezocht om de zorgen te delen over de besluitvorming rondom de herziene begroting 2024 en ontwerpbegroting 2025 en het implementatieplan GR KDB. Er is aangegeven dat gezien de forse investeringen die gevraagd worden een zorgvuldig besluitvormingsproces cruciaal is. Terwijl de herziene begroting 2024 en ontwerpbegroting 2025 dan al wel ter besluitvorming voorlagen. Ambtelijk is aangegeven dat dit de verkeerde volgorde is, omdat het standpunt is dat de bespreking en besluitvorming van het implementatieplan voorafgaand aan de financiële vertaling in de begrotingen moet plaatsvinden. Daarnaast zijn baten uit de meicirculaire in de begrotingen opgenomen. Daar is de gemeente het niet mee eens, omdat de meicirculaire nog niet is verstuurd met daarin het exacte bedrag en de eventueel bijbehorende voorwaarden.

Er is voorgesteld om een going concern begroting 2025 aan de raden te sturen. Dit houdt in dat de begroting zou worden ontdaan van de investeringen/ financiële consequenties van het implementatieplan en andere beleidsvoorstellen. En ontdaan zou worden van de opgenomen baten vanuit rijksmiddelen die nog niet in de meicirculaire of wetgeving zijn aangekondigd, dus waarover de raden zich ook nog niet hebben kunnen uitspreken. Dat terwijl het ministerie SZW in haar kamerbrief van 21 december 2023 het volgende aangeeft over de middelen die beschikbaar komen voor de transitie van de ontwikkelbedrijven:

Gemeenten maken duidelijke plannen gericht op een toekomstbestendige inrichting van de infrastructuur. Gemeenten - die veelal (mede-)eigenaar zijn van sociaal ontwikkelbedrijven – maken concrete plannen waarin zij duidelijk uitwerken hoe zij werken aan een toekomstbestendige inrichting van de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Zij geven aan welke taken bij de bedrijven worden belegd, hoe dit bijdraagt aan de doelen van de Participatiewet en het bevorderen van duurzame

(leer)banen bij reguliere werkgevers, welke operationele afspraken hierbij horen, hoe budgetten worden verdeeld, hoe de financiële gezondheid wordt geborgd en op welke manier lokaal wordt gestuurd op naleving. De goedkeuring van deze plannen ligt bij de gemeenteraden.

De inbreng vanuit Katwijk bij de besluitvormingsprocedure, de onzorgvuldigheden in de begrotingen en onze inhoudelijke bezwaren bij de begrotingen hebben vooralsnog niet geleid tot aanpassingen van de begrotingen die 25 maart 2024 aan de raden zijn gezonden.

Het volledige concept implementatieplan werd op vrijdagavond 8 maart 2024 aan het Algemeen Bestuur (AB) en de ambtenaren gestuurd ten behoeve van het bestuurlijk overleg op 12 maart jl.

Tijdens de AB vergadering op 4 april is het implementatieplan uitgebreid besproken, maar daar verschilden de gemeenten fundamenteel van mening over de analyse van het plan. Daarom is een extra AB vergadering op 25 april 2024 gehouden. De uitkomst van dit overleg is om voor de vaststelling van de begrotingen dit gesprek te continueren. Inzet van het college is een door alle gemeenten gedragen implementatieplan inclusief de samenhangende financiële kaders. Dat zou naar onze mening betekenen dat de voorliggende begrotingen worden omgevormd tot een going concern begroting en er in het najaar herziene begrotingen 2024 en 2025 worden voorgelegd bij de raden.

Inhoud
In de concept zienswijze bij de herziene begroting 2024 en ontwerpbegroting 2025 zijn onze bezwaren ten aanzien van de financiën opgenomen. Samengevat komen deze neer op onzorgvuldigheden, twijfels over de financiële aannames en onderbouwingen en het claimen van middelen die vooralsnog niet zeker zijn, danwel behoren tot het budgetrecht van de raad. Maar het belangrijkste bezwaar is dat Katwijk niet instemt met de richting en keuzes die in het concept implementatieplan zijn gemaakt en financieel vertaald zijn in de begrotingen.

De kern is dat het concept implementatieplan onvoldoende inhoud geeft aan de transformatie-opdracht uit de meerjarenvisie om een toekomstbestendig ontwikkelbedrijf neer te zetten. Een ontwikkelbedrijf dat meer externe gericht is, innovatiever is en zich primair richt op duurzame arbeid bij reguliere werkgevers. En dus niet primair functioneert binnen de muren van Provalu.
Dit toekomstperspectief vraagt om een fundamentele verandering van de dienstverlening, bedrijfsvoering en de infrastructuur (huisvesting en personeelsbestand) van het ontwikkelbedrijf. Naar onze mening zou het implementatieplan inzicht moeten geven in de route naar het toekomstig ontwikkelbedrijf met een primaire focus buiten de muren (inhoudelijk, organisatorisch en financieel). Dat ontbreekt in het voorliggende concept implementatieplan.

Weliswaar wordt er in het plan gesproken over het plaatsen van mensen bij reguliere werkgevers, maar de onderbouwing van dit streven ontbreekt. Daarentegen zien we vooral de focus op activiteiten die zich richten op plekken binnen de muren van Provalu en wordt het bestaande verdienmodel met inzet van andere doelgroepen in het concept implementatieplan stand gehouden.

Dit staat haaks op de zienswijze van de raad bij de meerjarenvisie Provalu:
De raad van Katwijk roept Provalu op tot een uiterste inspanning om meer kandidaten naar duurzame arbeid te bemiddelen. Deze oproep geschiedt vanuit:
a. Sociaal perspectief: duurzame arbeid geeft voldoening, eigenwaarde, bevordert gezondheid en helpt financiële problemen te voorkomen.
b. Financieel perspectief: Katwijk heeft de afgelopen jaren gekampt met een tekort op de beschikbare middelen voor uitkeringen (BUIG) vanwege een relatief hoog bestand aan uitkeringsgerechtigden.

c. Economisch perspectief: op de huidige krappe arbeidsmarkt is het essentieel dat beschikbaar arbeidspotentieel ten volle benut wordt.

We hechten grote waarde aan de juiste ondersteuning van inwoners waarvoor de gemeente op grond van Participatiewet en de WSW een extra verantwoordelijkheid draagt. Hoewel veel van deze inwoners op ondersteuning zijn aangewezen bij het vinden en vaak ook het behouden van werk, staat in beginsel regulier werk bij reguliere werkgevers te allen tijde bovenaan als doelstelling. Een sociaal ontwikkelbedrijf heeft wat ons betreft dan ook dat als primair doel te dienen. Wij vinden dat de gehele infrastructuur daaraan ondersteunend dient te worden vormgegeven en ingezet. In het concept implementatieplan zijn bijvoorbeeld leerlijnen opgenomen, maar blijkt uit het conceptplan niet dat bij de ontwikkeling de werkgevers en onderwijsinstellingen zijn aangehaakt. Daarnaast is bij de opzet uitgegaan van de huidige werkzaamheden van de organisatie en onvoldoende waar de vraag vanuit de arbeidsmarkt ligt. De gedachte om mensen vanuit het doelgroepregister een tijdelijke plek te bieden om zich te ontwikkelen en vervolgens aan de slag te gaan bij een reguliere werkgever, is een goed streven. Maar om dit traject maximaal 2 jaar te laten duren vinden we te lang, met name omdat er verschillende mogelijkheden en regelingen zijn om dat bij een werkgever te doen en de werkgever te ondersteunen. Tot slot zien we in het conceptplan onvoldoende initiatieven op het terrein van re-integratie, denk bijvoorbeeld aan een aanpak voor statushouders. En zien we ook onvoldoende initiatieven om juist de mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt te ontwikkelen naar een plek op de arbeidsmarkt, terwijl onze populatie met name bestaat uit deze groep.

Daarnaast merken we bij onze werkgevers in Katwijk een grote betrokkenheid bij onze inwoners en vraagt ook de spanning op de arbeidsmarkt erom dat zoveel mogelijk mensen kunnen meedoen. Dat is de reden dat de gemeente inzet op het lokaal versterken van de samenwerking op het terrein van onderwijs en arbeidsmarkt. Op dit moment werken we lokaal aan het versterken en verbreden van de samenwerking op dit terrein door gesprekken, een enquête onder de ondernemers en eind van het jaar een werkconferentie te organiseren, om met elkaar te bepalen waar we gezamenlijk mee aan de slag gaan. Het voornemen is om hier ook het stimuleren van het maatschappelijk betrokken ondernemen onder te brengen, in lijn met de eerder gestelde raadsvragen (raadsvragen over Werkgeversnetwerk Samen voor een Baan d.d. 8 februari 2024). Het voorliggende implementatieplan met de focus vooral op de interne activiteiten van het ontwikkelbedrijf staat hier haaks op. Ook het gebrek aan het betrekken van deze externe partijen bij de totstandkoming van het concept implementatieplan, vinden we niet passend bij de beweging die we willen maken en baart ons zorgen. Onze werkgevers zijn al langere tijd kritisch op het functioneren van Provalu. Terwijl we van onze werkgevers in Katwijk horen dat men zich van harte wil inzetten voor deze medewerkers en op die manier uitvoering willen geven aan het maatschappelijk betrokken ondernemen. Dit verontrust ons, omdat werkgevers cruciale partners zijn om onze inwoners een passende en zo regulier mogelijke werkplek te bieden.

Concluderend
Het college acht bijstelling van de voorgenomen koers van deze verbonden partij noodzakelijk. Naar onze mening is het toekomstbestendige ontwikkelbedrijf de springplank naar de arbeidsmarkt. Het toekomstig ontwikkelbedrijf staat middenin onze samenleving en werkt nauw samen met werkgevers en onderwijsinstellingen om mensen bij voorkeur op de reguliere arbeidsmarkt te laten participeren (springplank). Voor de groep mensen die een beschermde omgeving nodig hebben of er even tijdelijk op moeten terugvallen, is deze beschikbaar binnen een passende beperkte infrastructuur (vangnet).

Het voorliggende concept implementatieplan zet naar onze overtuiging onvoldoende stappen om te komen tot deze transformatie of de route daarnaartoe, maar richt zich vooral op het behoud van het bestaande verdienmodel binnen de muren.

Het college zet zich de komende periode in om in constructief overleg met de betrokken gemeenten en het ontwikkelbedrijf te komen tot een breed gedragen koers en daarmee aanpassingen van de voorliggende begrotingen. We zullen de raad hier de komende periode over blijven informeren.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Katwijk,
de locosecretaris, de burgemeester,

mr. P. Spigt MBA ir. C.L. Visser